Zimonyi Zita

Kapu előtt

Piaci napokon félelmetes asszonyok érkeztek Posványos-elfekvőre a reggeli személyvonattal. Addig csak a Búbos Banka nevezetű titokzatos lénytől rettegtem, aki családtagjaim szerint elviszi a zabolátlan kölyköket. Eztán ijedezhettem a fekete ruhás fehérszemélyektől is, akik mesebeli satrafáknak, vajákos hárpiáknak tűntek. Bámultam rájuk, mint borjú az új kapura, esetemben: mint pulya a drótkapura.

Számtalan pliszírozott szoknyát viseltek egymás tetején, ebből lett a hordószoknya. A hordó tetején állt a felső testük – rojtos kendőbe burkolt fejükkel –, a hordó alatt meg a vastag harisnyába bújtatott lábuk.

Cipőjükön vasflekk krampácsolt, kopácsolt, kalapácsolt. Miközben léptek, ringatózott csípőjükön a böhöm hordó.

– Mit rejtegetnek alatta, talán csak nem olyan hároméves szófogadatlan gyerekeket, mint én? Nekem az egy szál napozóm is bőven elég! Nem takargatok semmit. Bárki láthatja „csupaseb" térdeimet!

Öles vesszőkosarat himbáltak karjukon.

– Abba is, mi az ördögöt dughattak el?

Fülsüketítően karattyoltak, nem emberi nyelven, hanem, mint a varázslók.

Az egérlyukba is bebújtam volna előlük. Nem lévén a láthatáron ilyen, anyám kötényébe temetkeztem.

– Mama, nézd, milyen furcsa asszonyok jönnek ott! Kik ezek?

– Nagyszájú svábok. Nem kell törődni velük, Sziporka!

– De miért viselnek ennyi szoknyát?

– Mert a bőrük alatt is pénz van, hadd lássa mindenki, milyen gazdagok.

Ez megnyugtatott. Jobb, mintha rakoncátlan gyerekeket rejtegetnének!

Este egy vasutas csengetett be hozzánk.

– Főnök elvtárs, búcsú lesz a falunkban, Óbányán. Ilyenkor sok a látványosság, Kemény Henrik tart bábelőadást. Ezennel tisztelettel meghívom a kedves feleségével meg a kislánykájával. Jól érzik majd magukat – szalutált a férfi.

Apám szabódott: nincs neki ideje búcsúkba járni.

– Főnök elvtárs, mi ilyenkor – mint idén is, 1959-ben – nagy vendéglátást rendezünk. Ha a búcsúba nem is, de a vacsorára feltétlenül tes-

senek eljönni. Nem bánják meg! Bográcsban főzünk, kemencében sütünk. Rántott köröm, kenyérlángos is készül kolbásszal. Tortából, édességből sem szenvednének hiányt – fordult felém a férfi.

Összefutott a nyál a számban. Megszorítottam apám kezét.

– A gyerek miatt elfogadjuk a meghívást – válaszolta apám némi vacillálás után.

Amikor elérkezett az idő, vonatra ültünk. Elaludtam.

Egy hosszú kék ház udvarán ébredtem apám karján. Rengeteg ember nyüzsgött ott. Lármáztak, énekeltek, valaki tangóharmonikázott. Az eperfa alatt egy jókora asztal állt – megpakolva roskadásig ínyencségekkel. Mellette lócák kínálgatták kényelmes üléseiket.

Apám letett, koccintania illett, én meg elindultam szemrevételezni az udvart.

Simára seperték a keményre taposott földet, nem rondította el egy szál fű sem.

A kapuhoz keveredtem. Faragások, rézszegek, kallantyúk díszítették.

– Hű, milyen nagy ez a ki- bejárkálásra alkalmatos cifra szerkezetet! A mi, rozsdás, dróthálós kapunk elbújhatna mögötte!

Gondoltam, felfedezem a világot is, mert résnyire nyitva maradt a műremek. Kiosontam az utcára. Kéken, fehéren virítottak a házak feliratokkal, évszámokkal, domborművekkel. A kerítéseket, mintha mézes kalácsból fonták volna.

Elmerültem a tüneményes látványban: ámultam-bámultam. A járdákat piros téglából rakták szépen sorjában mintára. Amint távolabb egy gyerek locsolni kezdett, még élénkebben virítottak. Hintóval, szélrózsával a kezükben haladtak a népek.

– No, hát ilyen csodát! Hová keveredtem?

Visszafordultam, a kaput becsapta az orrom előtt egy fuvallat.

Lábujjhegyre álltam, és nyújtogattam a karomat, de még csak megérintenem se sikerült a kilincset. Ugráltam, ahogy bírtam. Hiába.

Rögtön megértettem: nekem végem, elvesztem. Itt rekedtem a senki földjén, az ismeretlen benti és kinti világ közötti átjáró tövében.

– Miért keresne bárki? Nem kíváncsi rám senki.

Arra sincs biztosíték, hogy ők elérik a kilincset. Talán bennrekedtek, ahogy én kinnrekedtem. Foglyok lettünk. Az átjáró foglyai. Saját, kapuval elzárt, külön-külön helyünk rabjai.

Elpityeredtem, bömböltem, itattam az egereket. Ütni-vágni, rugdosni kezdtem a kaput, miközben üvöltöttem, kis híján kiszakadt a torkom.

Ki hallotta volna? Mindenki énekelt.

A lábam ujja vérezni kezdett, az öklöm megkékült. Fuldokoltam, a szívem majd' kiugrott.

Megláttam egy félelmetes asszonyt. Szaladt felém az utca túloldaláról.

Sötét hordószoknyát viselt. Cipőjén vasflekk krampácsolt, kopácsolt, kalapácsolt, akár a hárpiák, satrafák botja, ostora, ha ütnek vele.

– Most megfog, eltesz láb alól, hordószoknyájába zár – rezdült minden porcikám, mint a csörgő nyárfalevelek. Éreztem: összecsuklom, a földre zuhanok.

A feketeruhás fehérszemély megsimogatott, mosolyogva az ölébe emelt, és visszavitt a benti világba. Az udvar kellős közepén ocsúdtam fel.

– Hát neked mi bajod? – kérdezte apám.

Nem feleltem, nem jött ki szó a számon.

– Retteg a sváb asszonyoktól, és felvette az egyik, azt hiszi, Búbos Banka volt – válaszolt anyám helyettem.